

Ei nimi miestä pahenna – eikä paikkakuntaa!

Kivisakasti. Kuva: Paavo Innanen.

Nimet ovat meille merkityksellisiä, sillä niiden avulla erotumme toisistamme ja rakennamme identiteettiämme. On kulttuureita, joissa lapsilla on järjestysnumero nimenä tai kuten länsimaisissa kulttuureissa, nimet pohjaavat tavalla tai toisella kirkolliseen traditioon.

Paikannimet ovat pääsääntöisesti vanhoja. Paikannimitutkimuksen avulla on voitu tutkia esimerkiksi kielten tai elinkeinojen leviämistä. Mutta mistä ovat tulleet ja mitä tarkoittavat kuntiemme nimet?

Mikkeli (St. Michel) on saanut nimensä arkkienkeli, ylienkelel Mikaelin mukaan. Savon vanhimmassa pitäjässä ollut kirkko pyhitettiin arkkienkeliille, ja 1600-luvulla nimeä ryhdyttiin käyttämään koko pitäjästä. Suomenkielinen Mikkeli ilmaantuu asiakirjoihin 1800-luvun alkupuolella. Sekä kristillinen että islamilainen kulttuuri tuntee arkkienkeli Mikaelin, jonka nimi on hebraa ja tarkoittaa ”*hän, joka on jumalan kaltainen*”. Mikael esiintyy Raamatussa viisi kertaa, sekä vanhassa että uudessa testamentissa. Hän on miehekäs soturienkeli, taivaallisten sotajoukkojen komentaja, joka käy taistoon lohikäärmettä vastaan. Enkeli Mikael on yksi kirkkotaiteen suosituimmista enkeliaiheista, ja yleensä hänet kuvataan soturinasuisena miekka kädessään. Toisinaan Mikaelilla on kädessään vaaka, ja toisinaan hän surmaa lohikäärmeen sijasta saatanaa.

Maallisempia nimiä edustavat **Ristiina** ja **Anttola**, josta jälkimmäinen on saanut nimensä alueen vanhimpien tunnettujen asukkaiden Anttosten mukaan. Ristiina puolestaan kantaa kreivi Pietari Brahen puolison, pitäjän perustamisen aikoihin kuolleen Kristina Katarina Stenbockin nimeä. Brahe oli Suomen kuvernöörinä 1600-luvun puolenvälin tienoilla. Hänen aikaansa muistellaan Suomen historiassa hyvänä aikana, ja edelleen sanonta jonkun tapahtumisesta ”kreivin aikaan” tarkoittaa hyvää asiaa ja ajankohtaa. Virallisesti kunnan nimenä on ollut suomenkielinen muoto vuodesta 1901 lähtien.

Eläimen nimen ovat saaneet Hirvensalmi ja Haukivuori. **Hirvensalmen** kunta sai nimensä alun perin samannimisestä kylästä, joka sijaitsee Liekunejärven ja Ryökäsveden välisen salmen tienoilla. Nimi kertoo hirvieläinten liikkeistä, mutta nimenannon täsmällisempi motiivi jäänee historian hämärään. Hirvensalmen nimeä on käytetty 1600-luvulta lähtien.

Haukivuoren nimen etymologia jäänee ikuisiksi ajoiksi tuntemattomaksi. Haukivuoren kylä on tunnettu 1560-luvulta lähtien, mutta selitykset esimerkiksi linnun pyydystämästä hauesta ja sen pudottamisesta Haukivuoren muodostavalle vuorelle lienee keksitty jälkikäteen. Nimen kirjoitusmuodon muuttumista – hauki olisikin ollut haukka – ei ole voitu osoittaa todeksi. Lähistöllä ei tiedetä myöskään olleen Haukivesi-nimistä järveä, jonka perusteella viereinen kohouma olisi voitu nimetä Haukivuoreksi. Mielikuvitukselle jää siis sijaa!

Pia Puntanen

Julkaistu [kulttuuriperintöblogissa](#) 4.8.20011